

เอกสารประกอบการฝึกอบรม เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับการใช้รถจักรยานยนต์

การเรียนรู้เกี่ยวกับเครื่องแต่งกายและอุปกรณ์การขับขี่ที่รัดกุม ทำทางการขับขี่ที่ถูกต้อง และพื้นฐานสำคัญในการขับขี่ ผู้ขับขี่จะต้องทำความเข้าใจ และสร้างความคุ้นเคยกับพื้นฐานต่างๆ ให้ดีก่อน ที่จะทำการขับขี่รถจักรยานยนต์เพื่อความปลอดภัยของชีวิต

1. เครื่องแต่งกายและอุปกรณ์ที่ใช้ในการขับขี่

หมวกกันน็อค

- ผู้ขับขี่และผู้ซ้อนท้าย ต้องสวมใส่หมวกกันน็อคในขณะที่ขับขี่รถทุกครั้ง และหมวกกันน็อคต้องมีเครื่องหมายรับรองคุณภาพมอก.
- สวมหมวกกันน็อคทุกครั้งต้องใส่สายรัดคางให้แน่นกระชับพอดี ไม่รัดแน่นหรือหลวมเกินไปโดยปกติสามารถใช้นิ้วชี้สอดเข้าไปใต้คางได้พอดี

แว่นตากันลม

- ผู้ขับขี่ควรที่จะสวมใส่แว่นตากันลมเพื่อป้องกันมิให้ฝุ่นละอองหรืออื่นๆ กระเด็นเข้าตาในขณะที่ขับขี่

เสื้อแจ็คเก็ตและกางเกง

- ควรสวมใส่เสื้อแจ็คเก็ตที่มีสีสันสว่างสดใส เพื่อให้ผู้อื่นมองเห็นได้อย่างชัดเจนในระยะไกล
- กางเกงควรเป็นกางเกงที่มีเนื้อผ้าที่หนา เช่น กางเกงยีนส์ ที่ไม่คับหรือหลวมเกินไป

ถุงมือ • ผู้ขับขี่ควรใส่ถุงมือสำหรับขับขี่รถจักรยานยนต์ เพื่อให้กระชับในขณะที่ขับขี่และป้องกันมิให้เกิดการบาดเจ็บรุนแรงที่มือเมื่อเกิดอุบัติเหตุ

รองเท้า • ควรสวมใส่รองเท้าบู๊ท หรือรองเท้าหุ้มส้น ทั้งผู้ขับขี่และผู้ซ้อนท้าย ไม่ควรสวมใส่รองเท้าแตะในการขับขี่รถ เพราะอาจทำให้เกิดการบาดเจ็บที่รุนแรงบริเวณเท้า เมื่อเกิดอุบัติเหตุ

2. การใช้ขาตั้งข้างและการจูงรถจักรยานยนต์

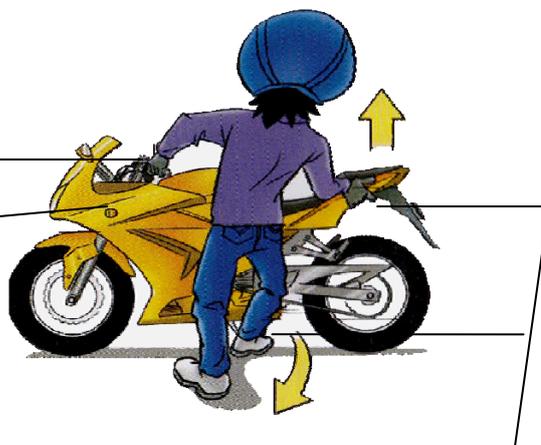
วิธีเก็บและใช้ขาตั้ง

ก. การเก็บขาตั้งกลาง

1. ใช้มือทั้งสองข้างจับที่แฮนด์รถ อย่าให้หน้ารถหันไปด้านซ้ายหรือด้านขวา
2. ดันรถไปข้างหน้าด้วยแขนทั้งสองข้าง พร้อมกับใช้สะโพกดันข้างด้านรถไว้เพื่อไม่ให้รถล้ม
3. ขณะที่รถกำลังเคลื่อนตัวลงจากขาตั้งกลางให้ใช้มือขวาค่อยๆ บีบเบรกหน้าเพื่อช่วยป้องกันมิให้รถลื่นไถลไปข้างหน้าได้อย่างรวดเร็ว

ข. ใช้ขาตั้งกลาง

1. ใช้มือซ้ายยึดจับที่แฮนด์รถ
มือขวาจับที่มือจับใต้เบาะด้านหลังรถ

2. รักษาตำแหน่งหน้ารถให้แฮนด์ตั้งตรงอยู่เสมอไม่หันไปทางซ้ายหรือขวา
3. ทำขวาเหยียบลงบนคานของขาตั้งกลาง ใช้น้ำหนักตัวลงบนคานขาตั้งทั้งตัว พร้อมกับใช้มือขวาที่จับอยู่ด้านหลังรถ ยกรถขึ้นในจังหวะเดียวกัน

ข้อควรระวังในการจอดรถโดยใช้ขาตั้งกลาง

- ควรเลือกพื้นถนนที่ราบเรียบไม่เป็นหลุมเป็นบ่อ และแข็งพอที่จะไม่ทำให้รถล้มลงได้
- การใช้ขาตั้งกลางขณะที่รถเอียงหรือตั้งหน้ารถไม่ตรง จะต้องออกแรงมากเป็นพิเศษ

วิธีใช้และเก็บขาตั้งข้าง

ก. การใช้ขาตั้งข้าง

1. เลือกพื้นถนนที่แข็งเพื่อมิให้พื้นเกิดการยุบตัว
2. ใช้มือซ้ายจับแฮนด์ มือขวาจับที่มือด้านหลังหรือจะใช้มือทั้งสองข้างจับยึดที่แฮนด์ด้านหน้าอย่างเดียวกันก็ได้ รักษาตำแหน่งรถให้ตรง ใช้เท้าขวาถีบขาตั้งข้างลงมาจากบนสุด

3. ค่อยๆ เอียงรถซ้าย ๆ จนกว่าขาตั้งข้างจะสัมผัสกับพื้นถนน จับแฮนด์รถหันไปทางซ้าย ในตำแหน่งล็อกคอรถ
4. ใส่เกียร์รถไปที่ตำแหน่งเกียร์ 1 เพื่อป้องกันรถลื่นไถล

ข. การเก็บขาตั้ง

1. ยกรถขึ้นจนกระทั่งปลายขาตั้งพ้นจากพื้นถนน ตำแหน่งรถตั้งตรง
2. ใช้ปลายเท้าขวาเตะขาตั้งข้างขึ้นเก็บเข้าที่เดิม

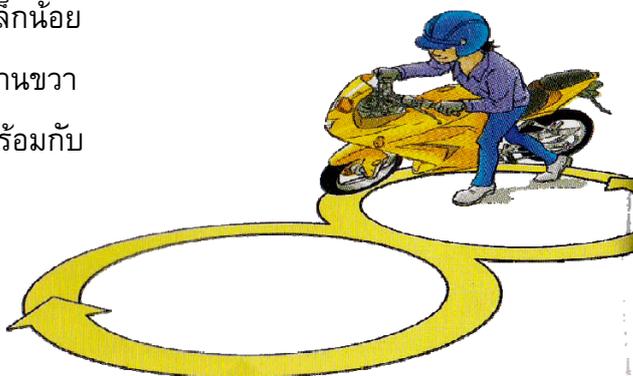
วิธีจูงรถจักรยานยนต์ในรูปแบบต่างๆ

ก. การจูงรถไปด้านหน้า

1. ใช้มือทั้งสองข้างจับที่แฮนด์มือขวาพร้อมที่จะใช้เบรคหน้าได้ตลอดเวลาเมื่อจำเป็น
2. รักษาตำแหน่งรถให้ตั้งตรง
3. ใช้ลำตัวแนบเข้ากับตัวรถดันมิให้ล้ม พร้อมกับออกแรงดันรถไปข้างหน้า

ข. การจูงรถ (รูปเลข 8)

1. เมื่อต้องการจูงรถไปทางด้านซ้าย ให้หันแฮนด์รถไปทางด้านซ้ายเอียงรถเข้าลำตัวเล็กน้อย
2. เมื่อต้องการจูงรถไปทางด้านขวา ให้หันแฮนด์ไปทางด้านขวาด้านขวาพร้อมกับใช้สะโพกดันรถไว้อยู่ตลอดเวลา

ค. การจูงรถถอยหลัง

1. ใช้มือซ้ายจับที่แฮนด์ มือขวาจับที่มือจับด้านหลัง
2. ค่อยๆ ดันรถไปทางด้านหลังช้าๆ ระวังอย่าให้หน้ารถส่ายไปมา

วิธีการถเมื่อรถล้ม

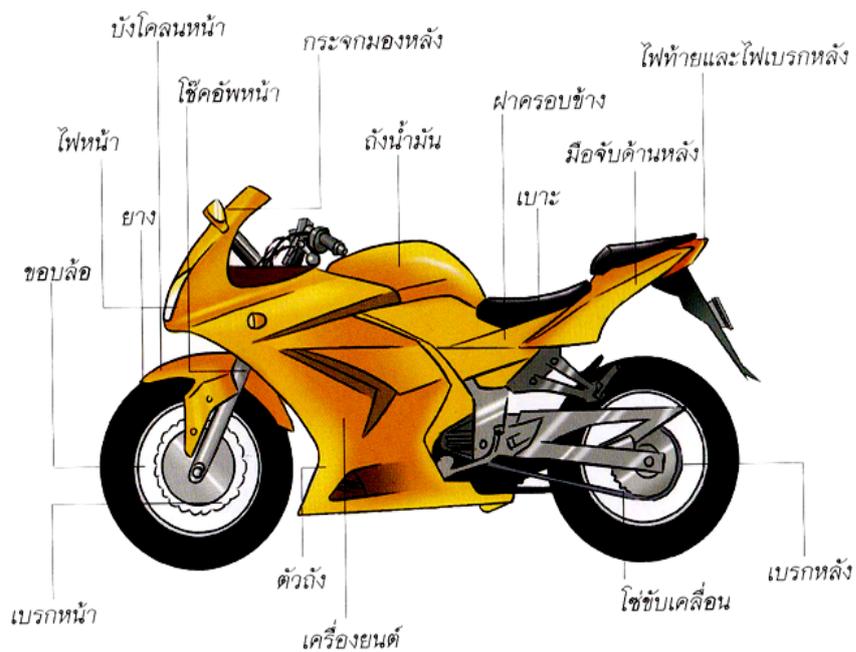
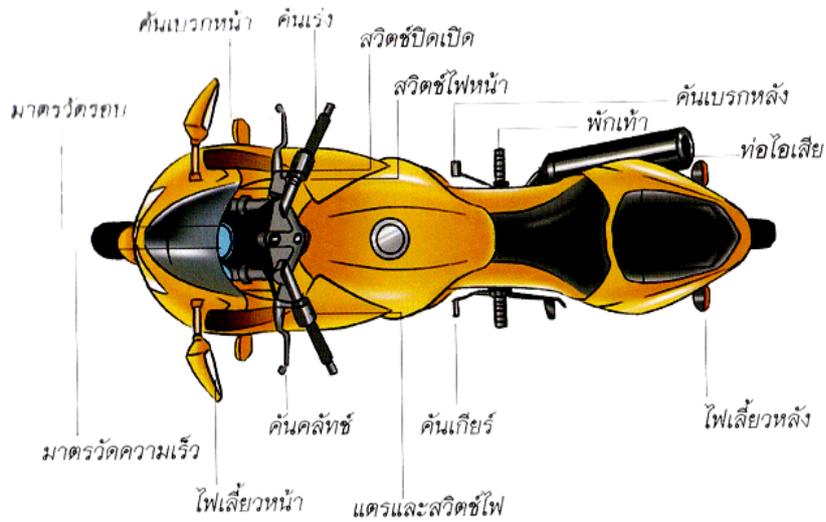
กรณีรถล้มลงทางด้านซ้ายมือ

1. จับแฮนด์รถหันไปทางด้านขวา จนกระทั่งสุดในตำแหน่งล็อกคอค
2. ใช้มือทั้งสองจับที่แฮนด์ทั้งสองข้าง มือขวาบีบคันเบรกหน้าเอาไว้
3. ค่อยๆ ยกรถขึ้นด้วยมือทั้งสองข้าง ใช้เข่าและสะโพกแนบกับตัวรถ ค่อยๆ ดันรถขึ้นช้าๆ ในจังหวะเดียวกันจนกว่ารถจะตั้งตรง
4. ใช้เท้าขวาเหยียดขาตั้งข้างลง ค่อยๆ เอียงรถจนกระทั่งปลายขาตั้งสัมผัสกับพื้นถนนอย่างมั่นคง

กรณีล้มลงทางด้านขวามือ

1. ให้เดินอ้อมไปทางด้านที่รถล้มแล้วเอาขาตั้งข้างกางออกให้สุด
2. จับแฮนด์รถหันไปด้านซ้าย และใช้วิธียกรถเช่นเดียวกันกับกรณีรถล้มทางด้านซ้ายมือจนกว่าขาตั้งข้างสัมผัสกับพื้นถนน

3. ส่วนประกอบที่สำคัญและพื้นฐานการทำงานของรถจักรยานยนต์
 ชั้นส่วนที่สำคัญ

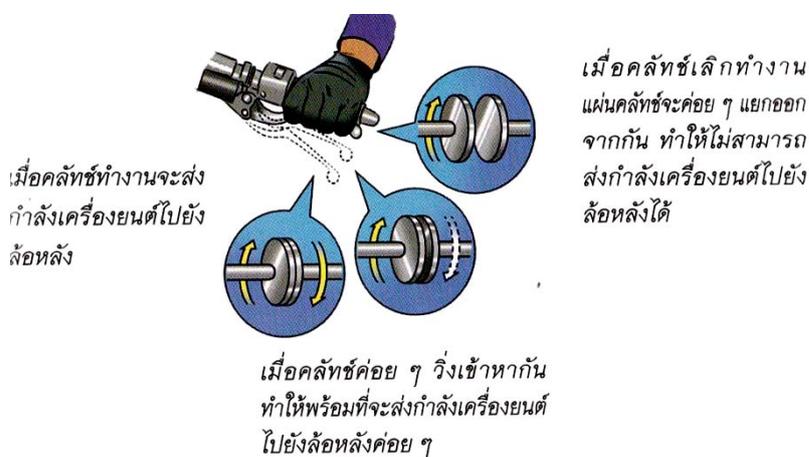
พื้นฐานการทำงานที่สำคัญ

ก. คันเร่ง (ปกติจะทำงานสัมพันธ์กับเครื่องยนต์)

1. จับคันเร่งโดยใช้นิ้วมือทั้ง 5 ทำให้กระชับกึ่งกลางพอดี
2. เมื่อต้องการจะเร่งเครื่องยนต์ ให้ค่อยๆ บิดข้อมือมาทางด้านหลังช้าๆ และค่อยๆ คืบข้อมือกลับไปทางด้านหน้า เมื่อต้องการจะเบาคันเร่งหรือลดความเร็ว
3. มุมระหว่างข้อมือที่จับคันเร่งประมาณ 120 องศา

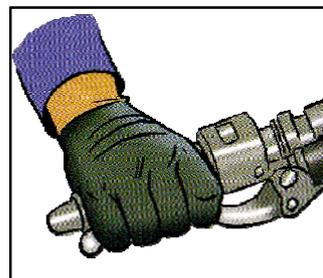
ข. คันคลัทช์(มีหน้าที่ส่งกำลังของเครื่องยนต์ไปยังล้อหลัง)

1. จับคันคลัทช์ให้กระชับด้วยนิ้วมือทั้ง 5
2. บีบคันคลัทช์มาทางด้านหลังจรสุด
3. ค่อยๆ ปลดคันคลัทช์ออกมาอย่างช้า ๆ เพื่อให้คลัทช์เริ่มทำงานอย่างนุ่มนวล

ค. คันเบรกหน้า (ทำหน้าที่ทำให้ล้อหน้าหยุดหมุน)

1. ใช้เบรกหน้าโดยวางนิ้วมือทั้ง 4 อยู่ตรงกึ่งกลางของคันเบรก
2. ค่อย ๆ บีบคันเบรกมาด้านหลังช้า ๆ เบรกจะค่อย ๆ ทำงาน ทำให้ล้อหลังเริ่มหมุนช้าลงจนกระทั่งหยุดหมุนเมื่อเบรกถูกบีบลงมาเต็มที่

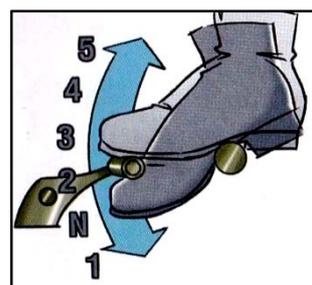
ง. คันเบรกหลัง (ทำหน้าที่ทำให้ล้อหลังหยุดหมุน)

1. การใช้เบรกหลังควรใช้ปลายเท้าค่อย ๆ เหยียบลงที่คันเบรก โดนที่ส้นเท้ายังวางอยู่บนยางพีกเท้า
2. ควรเหยียบคันเบรกหลังอย่างนุ่มนวล จงหลีกเลี่ยงการเหยียบเบรกอย่างรุนแรง
3. เมื่อเลิกใช้เบรกหลังควรละลายเท้าออกจากคันเบรก (ห้ามใช้ปลายเท้าแตะไว้ที่คันเบรกตลอดเวลา)

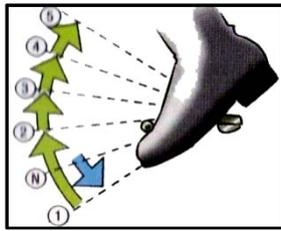

จ. คันเกียร์ (ทำหน้าที่เปลี่ยนตำแหน่งเกียร์ให้เหมาะสมระหว่างกำลังของเครื่องยนต์สัมพันธ์กับความเร็ว)

1. เบาเครื่องยนต์พร้อมกับบีบคลัทช์
2. ค่อย ๆ ใช้ปลายเท้าซ้ายยกดหรือจัดคันเกียร์ให้ขึ้น – ลง ตามตำแหน่งเกียร์ที่ต้องการ

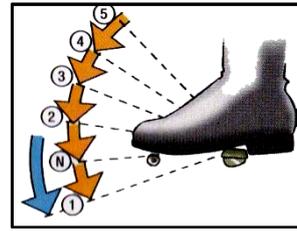

การเปลี่ยนเกียร์จากเกียร์ต่ำไปหาเกียร์สูง

ใช้ปลายเท้ากดลงบนคันเกียร์ไปที่ตำแหน่งเกียร์หนึ่ง และใช้ปลายเท้าสอดเข้าด้านล่างของคันเกียร์พร้อมกับงัดขึ้นเมื่อต้องการเปลี่ยนเกียร์ การเปลี่ยนเกียร์จากเกียร์สูงไปหาเกียร์ต่ำไปที่ตำแหน่งเกียร์ 2-3-4-5

การเปลี่ยนเกียร์จากเกียร์สูงไปหาเกียร์ต่ำ

ใช้ปลายเท้ากดคันเกียร์ลงจากเกียร์สูงไปหาเกียร์ต่ำจนกว่าจะได้ตำแหน่งเกียร์ที่ต้องการ ดังลูกศรในภาพ

รถบางรุ่นอาจเป็นระบบเกียร์วน คือ กดลงด้านล่างตลอดเมื่อต้องการเปลี่ยนเป็นเกียร์สูง ควรศึกษาระบบเกียร์ก่อนการใช้รถ

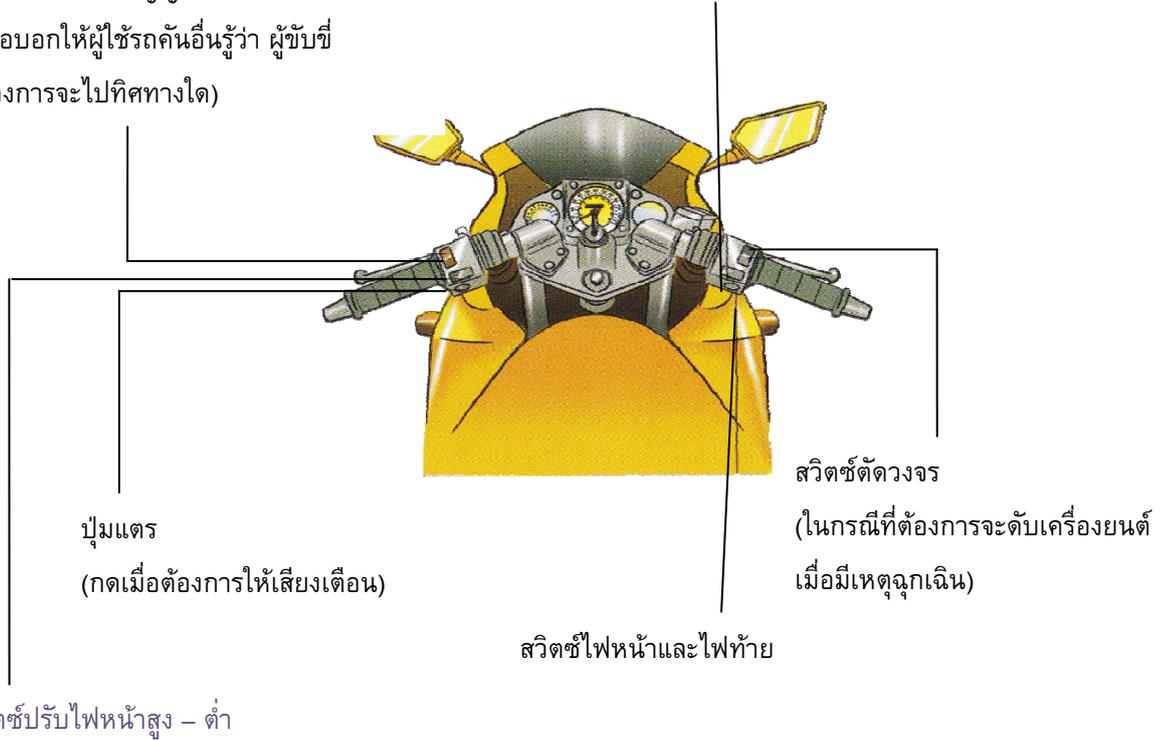
ก. สวิตช์และอุปกรณ์ต่าง ๆ

สวิตช์ไฟเลี้ยว

(การเปิดสวิตช์สัญญาณไฟเลี้ยวซ้าย - ขวา เพื่อบอกให้ผู้ขับรถคนอื่นรู้ว่า ผู้ขับขี่ต้องการจะไปทิศทางใด)

ปุ่มสตาร์ทไฟฟ้า

(ใช้กดเมื่อต้องการสตาร์ทเครื่องยนต์)

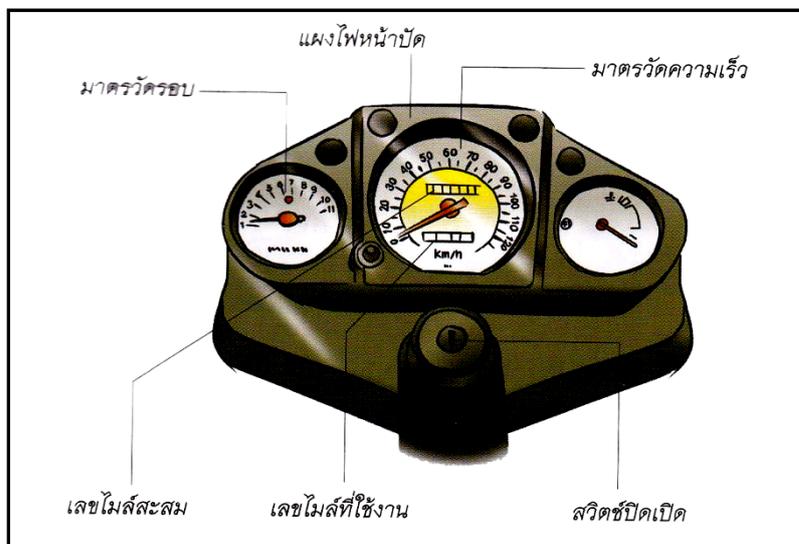

ปุ่มเมตร
(กดเมื่อต้องการให้เสียงเตือน)

สวิตช์ตัดวงจร
(ในกรณีที่ต้องการจะดับเครื่องยนต์เมื่อมีเหตุฉุกเฉิน)

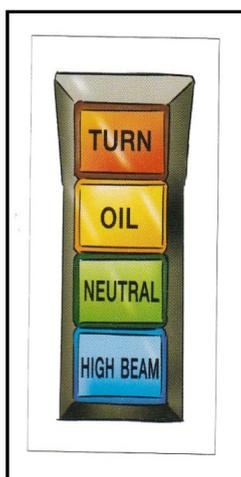
สวิตช์ปรับไฟหน้าสูง - ต่ำ

สวิตช์ไฟหน้าและไฟท้าย

- OFF : ดับเครื่องยนต์
 ON : พร้อมติดเครื่องยนต์
 P : เปิดไฟหน้า - หลัง สำหรับจอดรถในตอนกลางคืน
 LOCK : ล็อกคอรถ

แผงไฟหน้าปิด

- TURN : แสงไฟจะสว่างเมื่อใช้สัญญาณไฟเลี้ยว
 OIL : เปิดสวิตช์ไฟ สัญญาณไฟสีแดงจะสว่างและ จะดับลงเมื่อเครื่องยนต์ติด ในกรณีที่สัญญาณไฟแดงสว่างในขณะที่เครื่องยนต์ติดอยู่แสดงว่ามีเหตุผิดปกติในระบบหล่อลื่น
 NEUTRAL : สัญญาณไฟเขียวสว่างขึ้น แสดงว่ารถอยู่ในตำแหน่งเกียร์ว่าง
 HIGH BEAM : เมื่อไฟหน้าอยู่ในตำแหน่งไฟสูงหลอดไฟสีฟ้าจะสว่าง ขึ้นมา

4. การตรวจเช็คก่อนการขับขี่

ผู้ขับขี่ควรหมั่นตรวจเช็ครถก่อนการขับขี่ทุกครั้ง รถต้องอยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งานอยู่ตลอดเวลา ควรสำรวจตัวรถและตรวจเช็คระบบที่สำคัญต่าง ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดอุบัติเหตุ และเพื่อความปลอดภัยของผู้ขับขี่และผู้ใช้งานอื่น ๆ

ก. น้ำมันเชื้อเพลิง

- การขับขี่ทุกครั้งต้องแน่ใจว่ามีน้ำมันเชื้อเพลิงเพียงพออยู่เสมอ

ข. น้ำมันหล่อลื่น

- ตรวจเช็คระดับน้ำมันหล่อลื่นให้อยู่ในระดับที่กำหนด และควรเปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่องทุกครั้งที่น้ำมันเครื่องสกปรก

ค. ยาง

- ควรตรวจเช็คแรงดันลมยางให้อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด ไม่แข็งหรืออ่อนเกินไป
- ควรตรวจเช็คสภาพและการสึกหรอของยางอย่างสม่ำเสมอ

ง. โช้

- ตรวจเช็คความตึงของโช้ไม่ให้ตึงหรือหย่อนเกินไป (ระยะความตึงของโช้มาตรฐานประมาณ 15 – 20 มม.)

- ควรใช้น้ำมันหล่อลื่นสำหรับโซ่โดนเฉพาะ (ไม่ควรใช้จาระบี)

จ. เบรก

- ตรวจสอบเช็คการทำงานของเบรกหน้า – หลังว่าทำงานได้ดีหรือไม่
- หมั่นตรวจเช็คระดับน้ำมันเบรกให้อยู่ในระดับเพียงพอ (เหนือขีด LOWER)
- ตรวจสอบเช็คระยะฟรีของคันเบรกหน้าและคันเบรกหลังให้อยู่ในระยะฟรีประมาณ 15–20 มม.

ฉ. คลัทช์

- เมื่อบีบคลัทช์มาด้านหลังจนสุดเช็คการทำงานของเกียร์ว่าเข้าเกียร์ได้นุ่มนวลเป็นปกติหรือไม่
- เช็คระยะฟรีของคันคลัทช์ที่เหมาะสมอยู่ในระยะฟรี 10 – 20 มม.

ช. ระบบไฟสัญญาณและแตร

- เช็คระบบไฟสัญญาณต่าง ๆ เช่น ไฟหน้า, ไฟท้าย, ไฟเบรกและไฟเลี้ยว ให้สามารถทำงานได้โดยปกติ
- เช็คสัญญาณแตรให้พร้อมที่จะใช้งาน

ซ. กระจกมองหลัง

- การปรับแต่งกระจกมองหลังให้ปรับในขณะที่รถจอดอยู่กับที่และอยู่ในท่านั่งขับซึ่งที่ถูกต้อง การปรับกระจกมองหลังต้องสามารถมองเห็นภาพที่อยู่ด้านหลังของท่านอย่างชัดเจน

การปรับกระจกมองหลังที่ถูกต้องนั้น จะต้องมองเห็นหัวไหล่ของท่านอยู่ในขอบมุมด้านล่างสุดของกระจก

5. ท่าทางการขับขี่

การขึ้นรถ – ลงรถ

การขึ้นหรือลงรถทุกครั้งให้ใช้มือขวาบีบคันเบรกหน้าไว้แล้วหันมองดูด้านหลังจนแน่ใจว่าไม่มีรถคันอื่นตามมา หรือวิ่งแข่งมา

เมื่อขึ้นหรือลงรถ ให้ใช้เพียงเท้าซ้ายยึดเป็นหลักให้มั่น จงจำไว้ว่า

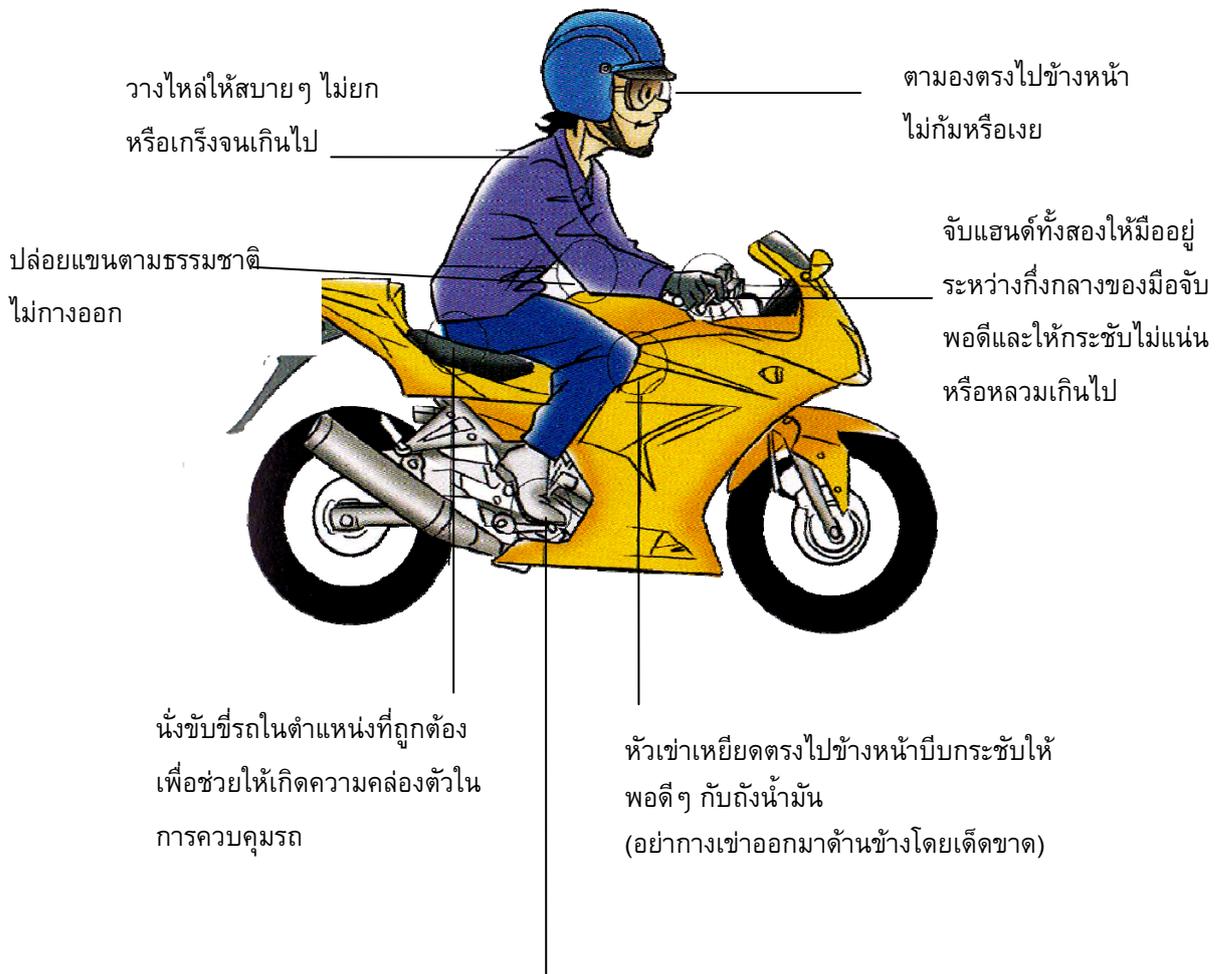
- อย่าหันหรือหมุนแฮนด์รถไปทางด้านใดด้านหนึ่ง
- ควรเอียงรถเข้าหาตัวผู้ขับขี่เล็กน้อย
- ควรวางเท้าซ้ายของท่านให้มั่นคงลงบนพื้นถนน

ตำแหน่งการนั่งขับขี่

การนั่งขับขี่รถในตำแหน่งที่ถูกต้องทำให้เกิดความ

- คล่องตัวในการควบคุมรถ
- มีการทรงตัวที่ดี
- ทักษะวิสัยในการมองเห็นที่ดี และ
- ไม่เมื่อยล้าในขณะที่ขับขี่

(ไม่ควรนั่งชิดด้านหน้าหรือหลังมากเกินไป)

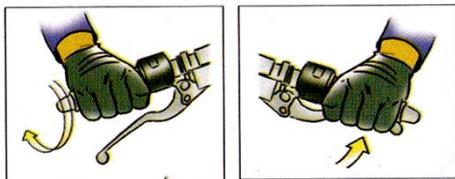
วางเท้าทั้งสองลงบนที่ปักเท้า ให้ปลายเท้าชี้ตรงไปข้างหน้า โดยที่ปลายเท้าขวาตะ
เบาๆ อยู่คันเบรกหลัง และปลายเท้าซ้ายวางไว้ที่คันเปลี่ยนเกียร์(อย่าสอดปลายเท้า
ทั้งสองไว้ด้านล่างคันเปลี่ยนเกียร์และคันเบรกหลัง)

วิธีการเปลี่ยนตำแหน่งเกียร์

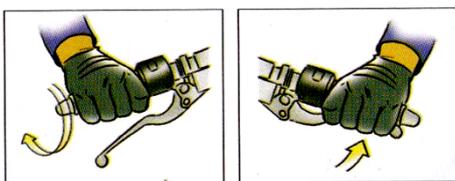
การใช้ตำแหน่งเกียร์ที่ไม่ถูกต้อง เป็นสาเหตุหนึ่งที่จะทำให้รถกำลังตกและอาจทำ
ให้เกิดอุบัติเหตุขึ้นได้ การเปลี่ยนเกียร์ควรเปลี่ยนเกียร์อย่างนุ่มนวลไม่กระตุก
หรือรุนแรงมากเกินไป จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการฝึกฝนเพื่อให้เกิดความ
ชำนาญและคล่องตัว (ในขณะที่เปลี่ยนเกียร์ห้ามมองที่เท้าเป็นอันขาด)

ก. การเปลี่ยนเกียร์จากตำแหน่งเกียร์ต่ำ ไปเกียร์สูง

1. ความเร็วในตำแหน่งเกียร์ 1 ที่ 10-15 กม./ชม.

2. เบาคันเร่งแล้วบีบคลัทช์

เบาคันเร่ง

บีบคลัทช์จนสุด

3. เปลี่ยนเกียร์ไปที่ตำแหน่งเกียร์ 2 ด้วยการใช้นิ้วชี้ซ้ายยันจุดคันเกียร์ขึ้น ปลดคันคลัทช์ช้า ๆ พร้อมกับค่อย ๆ เร่งเครื่องยนต์อย่างสม่ำเสมอในเวลาเดียวกัน

- คันคลัทช์ควรถูกปลดปล่อยให้เร็วกว่าการออกรถครั้งแรก
- ปลดคันคลัทช์ให้เร็วขึ้นกว่าเดิมเมื่อคุณต้องการเปลี่ยนเกียร์ให้สูงขึ้น ๆ อย่างต่อเนื่องในการเปลี่ยนเกียร์จากเกียร์ 2 ให้เป็น 3-4 และเกียร์ 5 ในลักษณะเดียวกันนี้

ถ้าการเปลี่ยนเกียร์ไม่สามารถกระทำได้ในครั้งเดียว

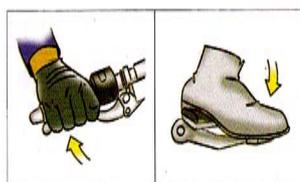
- บีบคลัทช์และเร่งเครื่องยนต์อีกครั้งเพื่อหาจังหวะเข้าเกียร์ใหม่
- พยายามเปลี่ยนเกียร์หลังจากที่เพิ่มกำลังเครื่องยนต์ในระยะทางสั้น ๆ

ข. การเปลี่ยนเกียร์จากตำแหน่งเกียร์สูงไปหาเป็นเกียร์ต่ำ

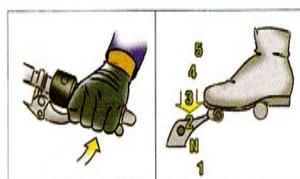
โดยปกติขณะที่ขับซึ่งรถอยู่ในทางโค้ง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องลดความเร็วลงหรือในกรณีที่ขับซึ่งรถตามหลังรถคันที่วิ่งช้ากว่า ถ้าไม่เปลี่ยนเกียร์ให้ต่ำลงจะเป็นเหตุให้กำลังขับของเครื่องยนต์น้อยลงจนทำให้เครื่องยนต์เกิดอาการกระตุก เพื่อป้องกันมิให้กรณีนี้เกิดขึ้น ควรเลือกใช้เกียร์ที่ต่ำกว่าปกติที่ใช้อยู่เดิมซึ่งจะทำให้เครื่องยนต์ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

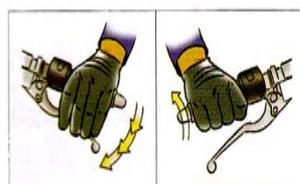
1. เบาคันเร่ง

2. ใช้เบรคหน้าและเบรคหลังพร้อม ๆ กันอย่างนุ่มนวล

3. บีบคลัทช์พร้อมกับใช้ปลายเท้าเหยียบคันเกียร์เปลี่ยนจากเกียร์ 3 ไปเกียร์ 2

4. ปลดคันคลัทช์ช้าๆ พร้อมกับเร่งเครื่องยนต์อย่างสม่ำเสมอ การเปลี่ยนเกียร์จากเกียร์ 4 ไปเกียร์ 3 ให้กระทำตามขั้นตอนเดียวกันนี้

- ถ้าการปลดคันคลัทช์เป็นไปอย่างรวดเร็วหรือไวเกินไป ในขณะที่เปลี่ยนเกียร์ลง เป็นเกียร์ 1 หรือเกียร์ 2 จะทำให้มีแรงเบรคจากเครื่องยนต์ช่วยต้านรถให้ช้าลงอย่างรวดเร็ว
- จงระวังตัวระวังปลดคันคลัทช์อย่างช้าๆ และนุ่มนวล